

KANT-STUDIES [oorspronkelijk verschenen in Jaarboek voor Esthetica (2002), p 178-179]

Kant-studies is een serie van –tot nu toe- drie doeken (151x165 cm), begonnen in 2001 en voor het eerst te zien op de Kunstbeurs Zuid-Nederland, september 2001 te Eindhoven.

De term “Kant” betreft in eerste instantie de aanwezigheid van een kanten boord, die, geflankeerd door twee lijnen, als kanttekening in steeds wisselende hoedanigheid op de doeken verschijnt. Samen met de kantlijnen vormt de boord een verwijzing naar de “zips” van Barnett Newman. De plaatsing van de verticale strook is essentieel in de conceptie van de doeken: hij tast de perceptie van het formaat zodanig aan dat de toeschouwer hoogte en breedte van het doek niet meer in hun werkelijke verhouding kan schatten. Doordat de kijker aldus wordt gedwongen zijn plaats te bepalen vis á vis een onbepaalbare ruimte wordt hij betrokken in een fundamenteel proces van betekenisgeving dat het artistieke streven volgens leoNart uiteindelijk inhoudt.

Een verdere verwijzing in Kant-Studies is naar de filosoof I. Kant die in zijn derde Kritiek een systematische poging heeft ondernomen om het sublieme als esthetische categorie zijn plaats te geven. leoNart wil uitdrukkelijk geen illustratie geven van de theorie van Kant (hoe zou dat immers ook kunnen?). Wel wordt in deze serie de oppositie die in Kant’s esthetica bestaat tussen “het schone” en “het sublieme” enerzijds en “het werk” en “de versiering” anderzijds aan de orde gesteld.

Het is via een combinatie van heterogene schilderkunstige middelen dat leoNart een esthetische ervaring bij de kijker wil oproepen: door het losse, schrale schilderwerk te doorsnijden met strakke lijnen, door expressie uit te spelen tegen formalisme, door platte decoratie te zetten tegenover een zuigende ruimte ontstaat een beeld van “abstracte natuurlijkheid” enerzijds en “onnatuurlijke concreetheid” anderzijds. De wijze waarop een semitransparante verfhuid op het grondvlak is aangebracht lijkt het schilderwerk van het doek los te maken, het doek uit zijn eigen voegen te doen barsten. Niet zo verwonderlijk: het doek is niet omkaderd, het “terzijde” is, weliswaar streng afgegrensd, onderdeel van het werk geworden, ja zelfs op de voorgrond geplaatst. (zie ook Derrida’s doorwerking van Kant in “Parergon”).

Met het motief van de grensoverschrijding is een grondthema van “het sublieme” gegeven. Als voorwaarde voor de mogelijkheid van een sublieme ervaring noemt leoNart vier stadia: afgrenzing, grenserving, grensoverschrijding en grenzeloosheid. Alle vier zijn in zijn werk terug te vinden. Niet louter als beeldelementen, maar ook op het niveau waar hij de grens opzoekt tussen kunst en kitsch en mogelijk zelf opgaat in een “heilige Schauer” (I. Kant: *Kritik der Urteilskraft*, p. 117).